

PROGRAM DE ACTIVITATE AL
GUVERNULUI

MOLDOVA
BUNĂ

8 februarie 2021

Programul de activitate al Guvernului ”Moldova Bună”

I. Viziune

Republica Moldova se află într-o criză profundă politică, economică și socială. După ani de zile în care țara a fost capturată de oligarhie, guvernarea lui Igor Dodon și PSRM s-a ocupat de preluarea schemelor de corupție și furtul averii țării și a lăsat oamenii de izbeliște în plină criză sanitară și economică. În loc să orienteze instituțiile statului pentru a ajuta miile de oameni care au rămas fără loc de muncă, familiile care și-au pierdut veniturile, și afacerile care nu-și pot continua activitatea, Guvernul Chicu s-a preocupat de menținerea la putere cu orice preț a lui Igor Dodon și continuarea utilizării instituțiilor statului de către oameni corupți și interese criminale.

Alegerile prezidențiale au arătat că cetățenii Republicii Moldova își doresc un altfel de stat, unul care face dreptate oamenilor, le oferă oportunități de angajare acasă, le oferă servicii de educație și sănătate mai bune, ușurează viața celor singuri și nevoiași, și care aduce mai multă prosperitate întregii societăți. Pentru a atinge aceste obiective, este nevoie de o majoritate parlamentară care ar vota legi pentru reforma justiției și responsabilizarea instituțiilor independente, pentru eliminarea schemelor corupte și confiscarea averilor hoților și criminalilor, pentru măsuri de susținere a întreprinderilor și păstrare a locurilor de muncă, pentru eliminarea regulilor birocratice și crearea serviciilor de calitate pentru toți, pentru deblocarea relațiilor cu partenerii externi și aducerea unor investiții de calitate în țară. În acest Parlament nu există o majoritate dispusă să voteze legi responsabile și orientate spre nevoile oamenilor. În acest Parlament nu există o majoritate capabilă să aducă ajutor extern atunci când economia are cea mai mare nevoie de el.

În acest Parlament există doar o majoritate nedeclarată care a demonstrat că este gata să adopte legi distructive și neconstituționale, să dea foc la țară, numai să nu permită îndeplinirea voinței poporului. Această majoritate obscură a lăsat țara cu un buget care nici nu conține ajutor real pentru oameni, nici nu are finanțare pentru cheltuielile propuse. Această majoritate nu este capabilă să asigure funcționarea Guvernului și instituțiilor statului pe timp de criză și se ocupă de jocuri politice și răspândirea informațiilor false care aduc confuzie și dezbinare în societate.

Acest Parlament nu mai are susținerea oamenilor, nu are legitimitate și nu este capabil să guverneze, de aceea alegerile parlamentare anticipate sunt unica cale de a curăța Parlamentul de deputați care au uitat de promisiunile date cetățenilor. În conformitate cu decizia Curții Constituționale, Președintele Maia Sandu a împuternicit un Guvern pro-european și anti-corupție care împlin viziunea de transformare a țării votată de majoritatea covârșitoare a cetățenilor din țară și de peste hotare.

În cazul în care va fi votat, acest Guvern este hotărât și pregătit să acționeze în beneficiul oamenilor și în interesul țării. Guvernul se angajează să orienteze mandatul pe gestionarea cât mai responsabilă a crizei economice și pandemice, curățarea instituțiilor statului de oameni corupți și organizarea alegerilor anticipate libere și corecte. Dacă majoritatea nedeclarată va susține Guvernul și acest program de guvernare, Guvernul se angajează să-și utilizeze toate atribuțiile pentru implementarea reformelor propuse. Guvernul va comunica clar și detaliat cu oamenii despre schimbările propuse și va acționa ferm dacă Parlamentul se va opune acestor schimbări. Guvernul se angajează să renunțe la mandat imediat după rezolvarea problemelor urgente și să creeze din nou condiții pentru declanșarea alegerilor parlamentare anticipate.

II. Acțiuni imediate pentru gestionarea crizei și asanarea instituțiilor

În anul 2020, Moldova a fost lovită dur de pandemia COVID-19 și de secetă. Guvernul Chicu a administrat defectuos criza în sistemul de sănătate și nu a oferit suport eficient pentru menținerea locurilor de muncă, susținerea familiilor și stimularea antreprenorilor, așa cum au făcut alte țări. Astfel, consecințele economice au fost agravate, iar oamenii au fost lăsați să se descurce singuri în fața crizei. Experții estimează că în 2020 circa 80 mii de oameni și-au pierdut locurile de muncă, iar descreșterea economică va atinge 6.5% din Produsul Intern Brut. Demisia Guvernului și refuzul unor funcționari de rang înalt de a îndeplini atribuțiile constituționale și legale au paralizat anumite activități ale instituțiilor publice, adâncind în continuare problemele cu care se confruntă oamenii.

În aceste condiții, Guvernul va lua decizii prompte și ferme pentru a gestiona criza și a începe curățarea instituțiilor statului de oameni compromiși și corupți.

Chiar din primele săptămâni de mandat, Guvernul va asigura funcționalitatea instituțiilor publice și va asigura dialogul social. Guvernul va suplini imediat funcțiile de demnitate publică la toate ministerele și alte autorități publice și își va numi reprezentanți noi în teritoriu. Autoritățile vor relua urgent dialogul cu cetățenii, partenerii sociali, asociațiile de întreprinderi și producători, organizațiile non-guvernamentale și internaționale pentru a rezolva problemele oamenilor care au nevoie de ajutorul statului pe timp de criză.

PACHET ANTI-CRIZĂ

Guvernul își va asuma răspunderea pe inițiative legislative și va adopta hotărâri de guvern pentru a implementa **un pachet comprehensiv de susținere a populației și a economiei pe timp de criză**. Acest pachet va include următoarele acțiuni.

Pentru gestionarea eficientă a crizei sanitare COVID-19:

- Vom crea un consiliu de experți medici care să furnizeze Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică în comun cu instituțiile specializate ale statului analize și prognoze ale situației pandemice în Republica Moldova și în lume, astfel ca deciziile CNESP să fie eficiente, rezonabile și echitabile. În același timp, deciziile CNESP se vor baza și pe o analiză amplă a impactului economic și social.
- Vom asigura acces nelimitat, imediat și gratuit tuturor persoanelor cu simptome clinice sau contactilor din focare la teste PCR sau rapide antigenice la COVID-19.

- Vom testa obligatoriu și regulat personalul medical și vom asigura intervenția timpurie pentru susținerea personalului infectat; vom crea condiții de recuperare pentru prevenirea epuizării („arderii”) profesionale.
- Vom organiza acces rapid și 100% gratuit la tratament pentru pacienții cu forme ușoare și ușor moderate de COVID-19 în condiții de domiciliu.
- Vom mări accesul la servicii medicale, în special al populației rurale, inclusiv prin detașări uniforme ale personalului medical din instituție în instituție.
- Vom asigura o supraveghere bună a focarelor cu aplicarea carantinei și asigurarea concediului medical plătit contactilor.
- Vom asigura sistemul medical cu tot spectrul de medicamente anti-Covid-19 și echipamente necesare, inclusiv prin utilizarea corectă și eficientă a asistenței oferite de Uniunea Europeană și Banca Mondială.
- Vom gestiona eficient sistemul medical pentru a asigura accesul oamenilor la tratamente pentru alte maladii.
- Vom asigura accesul populației la vaccin anti-COVID sigur și calitativ pentru atingerea imunității colective necesare și stopării răspândirii infecției.
- Vom organiza informarea și comunicarea cu personalul medico-sanitar și publicul larg despre Programul Național de Imunizare anti-COVID-19 și vom crea un CALL Centru național pentru oferirea accesului la informație pe perioada campaniei de vaccinare.

Pentru creșterea veniturilor populației și protecția socială a grupurilor vulnerabile:

- Vom crește pensia minimă cu cel puțin 15%.
- Vom urgenta recalcularea pensiei pentru limita de vârstă în așa fel încât cei care au muncit între 5 și 7 ani după pensie să beneficieze de acest drept deja în 2021, iar cei de la 3 la 5 ani, începând cu 2022.
- Vom aloca resursele financiare necesare pentru a acoperi cererea actuală de asistenți personali pentru persoanele cu dizabilități severe.
- Vom asigura accesul pentru încă cel puțin 4000 de bătrâni singuratici la servicii de îngrijire la domiciliu.
- Vom veni în susținerea familiilor și vom crește veniturile lor prin creșterea scutirii pentru persoanele întreținute până la 6 mii de lei și reintroducerea scutirii pentru soț/soție în valoare de cel puțin 10 mii de lei.

- Vom institui unele măsuri ce vizează amânarea rambursării creditelor și a altor plăți aferente, contractate de persoane fizice de la organizații creditare nebankare, pentru persoanele aflate în dificultate.
- Vom orienta plățile de Ajutor Social pentru familiile cu copii și pentru bătrânii singuratici și vom crește numărul de beneficiari pe timp de criză.
- Vom simplifica și debirocratiza procesul de aplicare pentru ajutorul de șomaj. Vom plasa informație ușor accesibilă din perspectiva applicantului și vom asigura posibilitatea de aplicare online. Vom extinde perioada de plata a ajutorului de șomaj.

Pentru menținerea locurilor de muncă și susținerea întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici și mijlocii în ramurile cele mai afectate:

- Vom crește fondul de garantare a creditelor până la 1.5 miliarde de lei și vom schimba mecanismul de acordare a garanției pentru a asigura întreprinderile cu fonduri circulante.
- Vom crește Fondul de Subvenționare în Agricultură până la 1.5 miliarde de lei.
- Vom adopta aplicarea cotei "0" la impozitul pe venit reinvestit pentru 2020 și 2021.
- Pentru asigurarea securității alimentare și prevenirea creșterii prețurilor la pâine și, în lanț, la carne și lapte vom revizui regulile de utilizare a rezervei de stat de grâu și vom examina posibilitatea acordării unor ajutoare și subvenții țintite pentru întreprinderile și sectoarele afectate, în special în sectorul de panificație și zootehnic.
- Vom reduce barierele administrative pentru accesarea compensațiilor din partea statului pentru întreprinderile mici și mijlocii.
- Vom interzice aplicarea penalităților fără existența unor recomandări în cadrul unui control consultativ prealabil.
- Vom elimina penalitățile de întârziere la plata impozitelor pentru anul 2020 în cazul în care se încheie contracte de eșalonare între agenții economici și stat, pentru sectoarele afectate
- Vom introduce vacanță fiscală timp de 6 luni pentru reangajarea persoanelor pe locurile de muncă reduse în sectoarele afectate.
- Vom acorda deducere fiscală la procurarea echipamentului personal de protecție (PPE) de către agenți economici.

- Vom adopta un mecanism pentru suspendarea obligațiilor fiscale calculate la Gospodăriile Țărănești inactive.
- În ramura Horeca, vom reduce TVA la 5% pe o perioadă de 2 ani și vom oferi scutiri fiscale pentru vouchere de turism intern.
- Vom simplifica legislația cu privire la arenda spațiilor publice pentru a permite reduceri în plata pentru arendă în sectoarele afectate de pandemie.
- În comun cu autoritățile locale, vom simplifica regulile și autorizațiile pentru utilizarea parcurilor și spațiilor publice pe timp de vară pentru activități de agrement, inclusiv festivaluri, spectacole, concerte și terase.
- Vom aloca fonduri și vom face comenzi de stat pentru concerte televizate și turnee în aer liber pe timp de vară pentru susținerea oamenilor de cultură.
- Vom crește achizițiile de carte pentru biblioteci pentru susținerea scriitorilor și editurilor de carte.

Pentru susținerea autorităților locale:

- Vom elimina plafoanele la taxele locale cu aplicare din următorul an bugetar. Vom adopta criterii clare de stabilire și transparentizare a cuantumului taxelor locale.
- Vom reevalua repartizarea transferurilor de la bugetul de stat la autoritățile publice locale pentru cheltuieli capitale și vom asigura repartizarea echitabilă a fondurilor. Vom modifica mecanismul de alocare a fondurilor din Fondul Ecologic Național și Fondul de Dezvoltare Regională pentru a elimina ingerința politică și a orienta resursele pentru dezvoltarea localităților.
- Vom crea un Fond pentru acoperirea parțială a contribuției financiare la implementarea proiectelor finanțate din fondurile naționale și cele externe și vom elabora un mecanism echitabil și eficient de accesare a resurselor.
- Vom orienta 50% din taxa pentru resurse naturale pentru autoritățile publice locale pe teritoriul cărora are loc extragerea.

Pentru mobilizarea resurselor pentru pachetul de suport și deblocarea asistenței externe:

- Vom iniția rectificarea bugetului pentru a acoperi cheltuielile prevăzute în pachetul de suport și pentru a asigura echitatea distribuirii investițiilor capitale.
- Vom relua urgent aprobarea programului cu Fondul Monetar Internațional și asigurarea finanțării deficitului bugetar.

- Vom mobiliza instrumente de recreditare pentru a asigura minimalizarea ratelor dobânzilor la împrumuturile interne și externe.

ACȚIUNI ANTI-CORUPȚIE

În paralel, Guvernul își va asuma răspunderea pe inițiative legislative și va adopta hotărâri de guvern pentru a curăța instituțiile statului de influență obscură, pentru a combate schemele de corupție și pentru a pregăti organizarea alegerilor anticipate.

Pentru eliminarea influenței obscure asupra instituțiilor statului și combaterea corupției:

- Vom elibera din funcție persoane din conducerea ministerelor, altor autorități administrative centrale, Cancelariei de Stat, precum și a structurilor organizaționale și a instituțiilor din sfera de competență a acestora, inclusiv din serviciile desconcentrate, care s-au manifestat prin ineficiență în activitate, au comis sau admis ilegalități și promovat grupuri de interese și/sau au fost implicați, contrar legii, în acțiuni de favorizare a partidelor politice sau a concurenților electorali, și vom numi în locul acestora persoane profesioniste și integre.
- Vom reforma Procuratura Anticorupție (PA) după modelul DNA din România, cu limitarea competențelor acesteia exclusiv la marea corupție și lichidarea Centrului Național Anticorupție. Până la lichidarea efectivă a CNA, vom adopta legea vizând resubordonarea instituției către Guvernul Republicii Moldova și introducerea răspunderii conducerii sub aspectul rezultatelor și al performanțelor.
- Vom iniția constituirea Tribunalului și a Curții de Apel Anticorupție. Tribunalul și Curtea de Apel Anticorupție vor examina în fond și, respectiv, în apel dosarele de mare corupție instrumentate de PA.
- Vom elabora și aproba în Guvern proiectul de lege pentru modificarea Constituției care ar permite confiscarea averii pe care funcționarii și demnitarii nu o pot justifica.
- Vom adopta modificări la legislație care ar exclude declararea averilor la prețuri reduse sau eludarea declarării unor bunuri.
- Vom introduce mecanisme transparente și echitabile de alegere și numire a membrilor CSM și CSP.
- Vom adopta un mecanism pentru verificarea investițiilor în domeniile de importanță pentru securitatea statului, care să împiedice acapararea întreprinderilor și sectoarelor de importanță strategică de entități dubioase din

țară și din exterior, inclusiv în domeniul energetic, telecomunicații și tehnologii informaționale, și piața media.

- Vom asigura accesul gratuit pentru presă la orice informație de interes public.
- Vom revizui prevederile politicii fiscale care favorizează grupuri de interes în detrimentul beneficiului public și al bugetului, inclusiv vom egala accizele țigărilor cu foi/cigarillos la nivelul țigaretelor obișnuite.
- Vom adopta măsuri pentru neadmiterea privatizării bunurilor imobile și terenurilor în baza contractelor de locațiune încheiate formal. Privatizarea trebuie să aibă loc doar prin licitație.
- Vom modifica componența și regulamentul de activitate a Consiliului Național al Monumentelor Istorice pentru a asigura activitatea transparentă și eficientă a acestuia.

Pentru organizarea alegerilor parlamentare anticipate libere și corecte:

- Vom asigura deschiderea unui număr suficient de secții de votare în străinătate, astfel încât fiecare cetățean moldovean de peste hotare să-și poată exercita dreptul de vot.
- Vom introduce în legislație posibilitatea cetățenilor moldoveni din diasporă de a vota pe parcursul a două zile.
- Vom adopta un mecanism de sancționare eficientă și cu maximă celeritate a știrilor vădit false în cadrul alegerilor și a furtului de identitate prin intermediul rețelelor sociale.
- Vom acorda competențe suplimentare pentru instituțiile statului în vederea sancționării concurenților electorali care admit finanțarea ilegală a campaniei.
- Vom îmbunătăți legislația în vederea transparentizării modului de finanțare a partidelor și a campaniilor electorale, inclusiv modificarea Codului penal în vederea înăsprii pedepselor pentru finanțarea ilegală a partidelor și a campaniilor electorale.
- Vom interzice transportarea organizată a alegătorilor către secțiile de votare, fie de către concurenții electorali, fie de părți terțe, coroborată sau nu cu acordarea de beneficii/mijloace financiare în schimbul votului pentru un concurent sau altul.

III. Obiective naționale și priorități sectoriale

Pe termen mediu, rolul central al acestui Guvern este să transforme fundamental statul, astfel ca toate autoritățile și instituțiile statului să lucreze pentru oameni și pentru bunăstarea țării. Conducătorii și angajații statului trebuie să inspire încredere, astfel ca oamenii să fie plini de siguranță în ziua de mâine, iar agenții economici să investească și să creeze locuri de muncă.

Principala prioritate a politicilor sectoriale ale Guvernului pe termen mediu, în condițiile unui mandat deplin susținut de o majoritate parlamentară pro-europeană, este realizarea celor 5 obiective naționale susținute de cetățeni în cadrul alegerilor prezidențiale:

1. Dreptate, ordine și disciplină

Vom face dreptate la noi în țară. Judecătorii și procurorii corupți vor fi dați afară din sistem. Hoții vor fi pedepsiți, iar averile acestora vor fi confiscate. Funcționarii care vor cere mită sau vor hărțui oamenii de afaceri vor fi pedepsiți și eliberați din funcție. Toate instituțiile statului vor lucra pentru oameni și nu împotriva lor. Toți vor fi egali în fața legii.

2. Locuri de muncă acasă și familii unite

Vom promova investiții în economie ca să creăm cât mai multe locuri de muncă bine plătite acasă. Vom sprijini deschiderea întreprinderilor de prelucrare a producției agricole în raioane pentru mai multe locuri de muncă în orașe și sate și pentru ca fermierii să aibă unde vinde producția. Vom simplifica semnificativ regulile de activitate pentru întreprinderile mici și mijlocii, iar statul va sprijini deschiderea noilor afaceri. Vom susține afacerile prin creșterea accesului la finanțare și programe de instruire a antreprenorilor.

Vom susține familiile cu copii prin reducerea impozitelor plătite din salariu. Astfel, familiile vor avea 2 000 de lei în plus pentru fiecare copil. De asemenea, vom majora ajutorul pentru copiii din familii social vulnerabile până la cel puțin 1 000 de lei pe lună.

3. Pensie minimă de 2 000 de lei

Ne angajăm să creștem pensia minimă la cel puțin 2 000 de lei pe lună. Vom opri hoțiile și vom relansa economia, iar banii obținuți ne vor permite să creștem toate pensiile. Vom aduce bani europeni pentru crearea „Fondului de Argint”, din care vom asigura servicii de îngrijire pentru bătrânii nevoiași și singuri (asistență medicală la domiciliu, prânzuri calde, alte servicii de îngrijire). Vom compensa integral costurile medicamentelor pentru pensionarii cu cele mai mici pensii.

4. Două miliarde de lei anual pentru proiecte de modernizare a satelor

Cu ajutorul partenerilor europeni, vom aduce câte 2 miliarde de lei anual pentru dezvoltarea satelor: pentru crearea locurilor de muncă în sate, pentru apeducte și canalizare, pentru reparația școlilor și grădinițelor, pentru gestionarea deșeurilor. Primăriile vor putea accesa direct fondurile pentru dezvoltarea comunităților.

5. Scoaterea Moldovei din izolare și apropierea de Uniunea Europeană

Vom promova o politică externă în folosul oamenilor și vom scoate țara din izolare internațională. Vom veghea îndeplinirea pașilor pentru integrarea europeană. Vom reface relațiile bune cu România, Ucraina, UE, SUA, Rusia și alte țări. Vom reprezenta Moldova cu demnitate pe plan internațional și vom avea grijă ca ambasadele și consulatele să ajute cetățenii noștri de peste hotare și să promoveze exporturile moldovenești peste tot în lume. Vom munci ca Moldova să aibă sprijin internațional, acces la investiții și ajutor financiar pentru infrastructură și dezvoltare.

Pentru a atinge aceste obiective, Guvernul va asigura o bună guvernare în toate sectoarele. Guvernul va lua decizii într-un mod transparent și în consultări cu părțile interesate, va adopta reguli și proceduri rezonabile și centrate pe om, va cheltui resursele statului cu responsabilitate, va monitoriza implementarea reală și rapidă a tuturor proiectelor și va comunica regulat cu cetățenii.

JUSTIȚIE ȘI ANTI-CORUPȚIE

Republica Moldova are nevoie de o justiție dreaptă și de demararea unei lupte reale împotriva corupției. Or aceasta subminează dezvoltarea țării – fără a combate corupția, țara nu se poate dezvolta, iar oamenii vor continua să plece în străinătate. De aceea ne propunem să construim un stat de drept veritabil, cu instituții funcționale, care să fie eficiente și să lupte, în primul rând, cu marea corupție.

Acțiuni prioritare:

- Reformarea Procuraturii Anticorupție (PA) după modelul DNA din România, cu limitarea competențelor acesteia exclusiv la marea corupție și lichidarea Centrului Național Anticorupție. Participarea la procesul de selectare a procurorilor PA a unei comisii independente de experți, inclusiv internaționali. PA va dispune de tot instrumentarul, dar și de independența necesară pentru a investiga dosare de mare corupție;
- Constituirea Tribunalului și a Curții de Apel Anticorupție. Participarea la procesul de selectare a judecătorilor a unei comisii independente de experți,

inclusiv internaționali. Tribunalul și Curtea de Apel Anticorupție vor examina în fond și, respectiv, în apel dosarele de mare corupție instrumentate de PA;

- Elaborarea și promovarea proiectului de lege pentru modificarea Constituției care ar permite confiscarea averii pe care funcționarii și demnitarii nu o pot justifica;
- Modificarea și implementarea legislației cu privire la declararea averilor de către funcționarii și demnitarii publici, pentru a exclude declararea averilor la prețuri reduse sau eludarea declarării unor bunuri;
- Asigurarea verificării eficiente a averilor funcționarilor publici/demnitarilor de către ANI, inclusiv prin invitarea unei misiuni internaționale de specialiști care să lucreze împreună cu inspectorii de integritate. Verificarea prioritară a averilor deputaților, miniștrilor, judecătorilor, procurorilor și altor funcționari și demnitari de rang înalt sau care dețin funcții sensibile la săvârșirea actelor corupționale;
- Reformarea Curții Supreme de Justiție. Micșorarea numărului judecătorilor și transformarea ei într-o instanță de casație și care ar asigura uniformizarea practicii judiciare. Participarea la procesul de selecție a noilor judecători ai CSJ a experților independenți, inclusiv internaționali;
- Introducerea unor mecanisme transparente și echitabile de alegere și numire a membrilor CSM și CSP. Asigurarea numirii și promovării judecătorilor și procurorilor de către CSM și CSP conform unor criterii obiective bazate pe merit, ținând cont de pregătirea profesională, de integritatea, de competențele și eficiența candidaților printr-o procedură transparentă, excluzând imixtiunea factorului politic sau a favoritismului;
- Elaborarea, adoptarea și implementarea legii cu privire la evaluarea extraordinară a judecătorilor și procurorilor sub aspectul emiterii actelor ilegale și al corespunderii averilor cu veniturile oficiale în conformitate cu recomandările Comisiei de la Veneția și jurisprudența Curții Constituționale;
- Efectuarea unei evaluări externe a activității Curților de Apel și a Procuraturii Generale în vederea identificării eventualelor abuzuri și a posibilităților de reformare a acestora;
- Introducerea unui sistem public unic de înregistrare și evidență a dosarelor penale și contravenționale, pentru a exclude manipulările cu dosarele. Asigurarea efectivă în practică a distribuirii aleatorii a cauzelor în instanțele de judecată;
- Excluderea aplicării nejustificate a arestului și a interceptării ilegale a convorbirilor telefonice. Eradicarea torturii și ameliorarea condițiilor de detenție din instituțiile de detenție, inclusiv cele psihiatrice. Finalizarea construcției unui nou penitenciar în locul penitenciarului nr.13;
- Convenirea cu Uniunea Europeană asupra instituirii unui mecanism de diagnostic, monitorizare și sprijin pentru statul de drept din Republica Moldova. Prin sistemul respectiv (similar Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) implementat în România și în Bulgaria în 2007), se va asigura o evaluare periodică și obiectivă a rezultatelor reformării sectorului justiției și a luptei împotriva corupției.

ECONOMIE ȘI ANTREPRENORAT

Pandemia și seceta au lovit direct în economia țării și bunăstarea cetățenilor, iar lipsa de răspuns din partea statului a agravat criza sanitară, economică și cea socială. În timp ce majoritatea Guvernelor au acționat decisiv, intervențiile autorităților din Moldova au fost prea lente, insuficiente și birocratice ceea ce a și dus la situația în care domenii întregi precum HORECA, turismul local și extern, transportul, comerțul să ajungă la pragul de faliment. Prioritatea zero a Guvernului este să reducă impactul crizei și să ajute economia să se pună pe picioare.

Pe termen mediu, ne propunem, împreună cu o majoritate parlamentară stabilă, să creăm condiții pentru ca întreprinderile să se ajusteze cât mai repede noilor realități economice și să crească competitivitatea produselor și serviciilor sale. Țara noastră va deveni bogată și oamenii noștri vor trăi mai bine doar atunci când vor exista mai multe întreprinderi și companii de succes.

Acțiuni prioritare:

Economie, Mediul de Afaceri și Fiscalitate

- Reducerea substanțială a birocrăției în funcție de mărimea companiilor, inclusiv introducerea declarației unice de conformitate pe propria răspundere a administratorilor și fondatorilor;
- Simplificarea regulilor de gestiune financiară pentru antreprenori, inclusiv acceptarea cecurilor de casă și control, a bonurilor fiscale în calitate de documente care confirmă cheltuielile și acceptarea facturilor scanate și trimise electronic ca dovadă contabilă, etc.;
- Adoptarea Declarației Drepturilor Micului Business prin care statul își va lua un angajament de asigurare a regulilor de joc egale în domeniul afacerilor;
- Reducerea controalelor, a cerințelor de raportare și asigurarea implementării legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, corelată cu investigarea efectivă a fraudelor și evaziunii fiscale de proporții.
- Evaluarea, consolidarea și eficientizarea programelor de susținere a IMM și mediului de afaceri (PARE 1+1, Programul Femei în Afaceri, Programul Start pentru Tineri, Fondul de Garantare a Creditelor, Programul Gestiune Eficientă a Afacerilor, Programul de Susținere a Digitalizării Afacerilor etc.) pentru a reduce și a simplifica procedurile birocratice de accesare a acestora, inclusiv a celor în curs de dezvoltare (Programul de Suport „A doua șansă”, Programul de susținere a turismului în mediul rural, etc);
- Crearea cadrului legal pentru dezvoltarea pieței financiare și activitatea fondurilor de investiții, crowdfunding, angel investors. Crearea Fondului de Antreprenoriat și Creștere Economică - un fond local de investiții care să ofere

diverse tipuri de finanțare pentru creșterea întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv încurajarea creării întreprinderilor noi;

- Implementarea standardelor UE ce țin evidența TVA la importul de servicii. Implementarea regimului de taxare inversă a TVA-ului care ar rezulta în eliminarea plății TVA la importul de serviciu (TVA spre deducere) și respectiv afectează nejustificat lichiditatea companiilor;
- Consolidarea cadrului normativ, instituțional și a suportului pentru dezvoltarea ZEL-urilor, a Platformelor Industriale Multifuncționale, a Parcurilor Industriale, Incubatoarelor de Afaceri și a Portului Internațional Giurgiu-lești;
- Simplificarea radicală a mecanismului de închidere//falimentare a întreprinderilor;
- Prioritizarea achizițiilor publice în domeniul alimentației publice către micile întreprinderi din HoReCa;
- Implementarea programelor pentru pregătirea personalului la locul de muncă, recunoașterea rapidă a calificărilor;
- Introducerea în Codul Muncii a unui capitol dedicat microîntreprinderilor și întreprinderilor mici cu proceduri simplificate de gestionare a personalului, cerințe minime și raportare simplificată;
- Adoptarea regulilor pentru încurajarea tranzacțiilor fără numerar, inclusiv prin acordarea unor facilități pentru acest tip de tranzacții;
- Promovarea inițiativelor de deoffshorizare a economiei: interzicerea participării companiilor off-shore la achiziții publice și neadmiterea acestora în calitate de acționari în domeniile de securitate națională precum energetică, transport, asigurări, piața media, etc.

Economia Digitală, IT și Comunicații

- Conectarea economiei la sistemele de plăți on-line internaționale precum paypal, skrill etc. pentru facilitarea comerțului on-line (în mod special a exportului) a companiilor locale;
- Stimularea și facilitarea plăților on-line prin valorificarea serviciului guvernamental de plăți MPay;
- Simplificarea procedurilor vamale la exportul on-line și stimularea serviciilor poștale și de curierat;
- Promovarea și atragerea în țară a platformelor de comerț electronic naționale și internaționale;
- Creșterea accesului la internet de bandă largă în zonele rurale și defavorizate - inițierea discuțiilor despre dreptul la internet pentru fiecare cetățean al țării;
- Finalizarea tranziției la televiziunea digitală și asigurarea tuturor persoanelor defavorizate cu echipament necesar pentru aceasta. Reducerea costurilor de acces ale operatorilor TV în sistemul de transmitere digital;
- Consolidarea și extinderea serviciului 112;

- Asigurarea cadrului normativ pentru reducerea tarifelor în roaming de care vor beneficia cetățenii care efectuează călătorii/vizite de scurtă durată în statele din cadrul Parteneriatului Estic;
- Lansarea parteneriatelor pentru elaborarea cadrului normativ primar în domeniul securității cibernetice;
- Inițierea discuțiilor cu UE pentru recunoașterea reciprocă a semnăturilor digitale.

Infrastructură, Transport și Construcții

- Creșterea transparenței și a pregătirii adecvate a tuturor proiectelor de infrastructură, astfel ca ele să aducă randament economic și social; Promovarea soluțiilor de monitorizare strictă a implementării lucrărilor pentru a asigura calitatea și durabilitatea proiectelor de infrastructură;
- Depolitizarea alocărilor pentru construcția drumurilor, în mod special în cadrul programului de reabilitare a drumurilor locale și implicarea pleneră a reprezentanților APL în procesul decizional;
- Inițierea de mari proiecte de infrastructură a drumurilor. Vom continua discuțiile cu BERD și BEI pentru conectarea nordului (Otaci) și sudului țării (Giurgiulești) prin rețele de drumuri moderne și calitative;
- Reabilitarea, de comun acord cu autoritățile ucrainene, a tronsonului de Cale Ferată din Basarabeasca - Berezyne, care să asigure o conexiune feroviară sigură cu Ucraina;
- Creșterea bugetului pentru asigurarea unei infrastructuri rutiere sigure - reabilitarea indicatoarelor și marcajelor și responsabilizarea instituțiilor pentru utilizarea acestor resurse;
- Includerea unei priorități separate de reabilitare a podurilor, în mod special a celor în stare gravă, din toată țara în programele de reabilitare a drumurilor;
- Excluderea interdicției la importul de piese auto uzate;
- Realizarea acțiunilor prevăzute de Acordul privind Spațiul Aerian Comun între Uniunea Europeană și statele sale membre și Republica Moldova în scopul obținerii drepturilor ce țin de libertatea a 5-a a aerului pentru operatorii aerieni naționali;
- Consolidarea eforturilor întru realizarea acțiunilor necesare pentru excluderea operatorilor aerieni naționali din Lista comunitară a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Uniunii Europene;
- Asigurarea cadrului normativ privind eliminarea barierelor birocratice la obținerea actelor permise în construcții;
- Armonizarea reglementărilor tehnice și a standardelor naționale în domeniul construcțiilor cu legislația și standardele europene;
- Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor și promovarea reformei de gestionare a fondului locativ.

Energetică

- Asigurarea securității aprovizionării cu energie: urgentarea realizării proiectului de construcție a LEA 400 kV Vulcănești – Chișinău și a stației de tip nou care va asigura interconectarea asincronă între Sistemul Electroenergetic al Republicii Moldova și Sistemul Electroenergetic al României și modernizarea stației existente Chișinău. Inițierea proiectului de interconectare Bălți - Suceava;
- Asigurarea îmbunătățirii calității serviciilor de alimentare centralizată cu energie termică (continuarea proiectelor SACET Chișinău și SACET Bălți);
- Asigurarea cadrului normativ atractiv pentru crearea condițiilor propice pentru dezvoltarea piețelor energetice competitive (cu rezultate de eficiență energetică, performanță energetică a clădirilor, energie regenerabilă și energie curată);
- Conectarea gazoductelor din Nordul și Sudul țării și lansarea proiectelor de construcție a depozitelor subterane pentru creșterea securității aprovizionării cu gaze;
- Atragerea fondurilor europene pentru proiecte de izolare termică a blocurilor de locuit în vederea reducerii pierderilor de căldură și a costurilor de întreținere achitate de locatari.

Infrastructura Calității și Protecția Consumatorului

- Susținerea agenților economici să beneficieze în măsură mai mare de oportunitățile de export oferite de Acordul de Liber Schimb cu UE prin reglementarea adecvată a standardelor de calitate și investirea în rețeaua de laboratoare și infrastructura de calitate;
- Revizuirea legislației și implementarea măsurilor pentru îmbunătățirea siguranței alimentelor, inclusiv introducerea sistemelor de trasabilitate animală și acreditarea laboratoarelor pentru produse de origine animală;
- Asigurarea controlului riguros la importul de produse alimentare în Republica Moldova și neadmiterea livrării și punerii în circulație a produselor care afectează sănătatea populației, inclusiv prin adoptarea unui mecanism de evaluare a riscurilor care ar permite identificarea și verificarea fizică a 10% din produsele agro-alimentare;
- Depolitizarea și responsabilizarea Agenției pentru Protecția Consumatorului și Supravegherea Pieței;
- Crearea mecanismului legal și operațional pentru asigurarea verificării pe tot lanțul valoric a trasabilității până la producător a produselor alimentare livrate în cadrul achizițiilor către instituțiile publice, în special instituțiile de învățământ;
- Perfecționarea legislației și aprobarea procedurilor clare și eficiente în domeniul reținerii, retragerii de pe piață, interzicerii plasării pe piață a produselor alimentare neconforme și/sau periculoase și/sau punerea sub interdicție veterinară cu eliminarea elementelor ce conferă putere discreționară factorilor de decizie implicați în proces.

Combaterea corupției, a monopolurilor, a managementului defectuos în întreprinderile de stat

- Reformarea și responsabilizarea următoarelor autorități administrative subordonate: Agenția Națională Transport Auto (ANTA), Agenția pentru Supraveghere Tehnică (AST), Autoritatea Aeronautică Civilă (AAC), Agenția Navală (AN), Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE);
- Asigurarea unei conduceri integre la Agenția Națională pentru Securitatea Alimentelor în vederea combaterii corupției, a schemelor și a intereselor de grup din instituție;
- Atragerea partenerilor străini pentru realizarea unui audit extern al principalelor întreprinderi de stat și crearea unui plan de acțiuni pentru restructurarea, privatizarea sau lichidarea acestora;
- Asigurarea implementării celor mai bune practici de guvernare corporativă și profesionalizarea managementului întreprinderilor de stat;
- Reformarea și responsabilizarea Consiliului Concurenței și ANRE. Vom lupta cu principalele monopoluri create în domeniul agro-alimentar, energetic și de transport;
- Investigarea tranzacțiilor dubioase care au avut loc prin cesionare/privatizare și vom depune toate eforturile pentru restituirea averii statului, înstrăinată pe căi ilegale (Air Moldova, Aeroportul Internațional Chișinău, Banca de Economii, garile și stațiile auto, Tutun-CTC);
- Eliminarea mecanismelor și procedurilor ce servesc paravan pentru falsificarea provenienței mărfurilor prin atribuirea provenienței autohtone unor mărfuri străine în vederea exportului acestora în statele Uniunii Europene și Federația Rusă.

SĂNĂTATE

În perioada de criză pandemică, sistemul național de sănătate și-a descoperit și mai mult neajunsurile și ineficiența. Cu un personal medical dedicat, care a luptat din răzputeri să salveze cât mai mulți bolnavi, dar cu un sistem spitalicesc fragmentat, cu infrastructură veche, cu cazangerii încă pe cărbune, cu echipamente de 50 de ani, cu o medicină de familie fără medici, cu un sistem de sănătate publică care în urma unor reforme a disponibilizat sute de medici, cu un sistem de achiziții birocrat și greoi, corupt în multe cazuri, cu influențe politice la numirea în funcție a conducătorilor, cu plăți în plicuri și gestionare ineficientă, sistemul este la un pas de a cădea în colaps.

Acțiuni prioritare:

- Continuarea măsurilor de stopare a răspândirii coronavirusului;

- Lupta decisivă cu schemele de corupție și de furt al banului public din sector, cu deconspirarea schemelor din domeniul farmaceutic, al producerii și vânzării anabolizantelor, achizițiilor publice, derulate în special în perioada pandemică;
- Combaterea fenomenului plăților informale pentru serviciile de sănătate și corupția din sănătate prin modernizarea guvernantei și managementului instituțiilor medicale din țară;
- Crearea Corpului de Control al ministrului;
- Depolitizarea urgentă a sistemului de sănătate și a procesului de numire a conducătorilor agențiilor și instituțiilor medicale pe criterii politice;
- Debirocratizarea circuitului pacientului în sistem și simplificarea procedurilor pentru a majora accesul la servicii de sănătate;
- Integrarea tuturor sistemelor existente informaționale din medicină și gestionarea lor prin Centrul Informațional în Sănătate nou creat (CIS);
- Finalizarea și aprobarea Strategiei Naționale de Sănătate pentru 2021-2031;
- Creșterea salariilor medicilor și farmaciștilor, cadrelor medicale cu studii medii medicale și farmaceutice, și altor lucrători din domeniu, astfel ca ele să devină cu adevărat atractive și echitabile;
- Elaborarea politicilor urgente pentru motivarea și menținerea cadrelor medicale prin acordarea de beneficii sociale lucrătorilor sistemului de sănătate, facilități pentru zonele rurale sau defavorizate și pentru unele specialități;
- Creșterea accesibilității la educație medicală continuă de calitate, inclusiv în afara țării;
- Dezvoltarea modernă a serviciilor comunitare, geriatrie, paliative și de reabilitare; organizarea și punerea în funcțiune a mai multor secții pentru bătrâni în spitale /geriatrie, inclusiv secții pentru servicii paliative, astfel ca bolile cronice să fie tratate cât mai aproape de casă;
- Implementarea unui Program Național de Modernizare a instituțiilor medicale, finanțat din bugetul de stat și cu participarea partenerilor străini, în vederea renovării, dotării, și restructurării tehnice, logistice și informaționale a instituțiilor medicale; elaborarea conceptului de modernizare a sectorului spitalicesc; punerea în funcțiune a spitalului din Vorniceni;
- Începerea construcției a două spitale regionale care să deservească locuitorii din nordul și sudul țării;
- Aprobarea listei medicamentelor esențiale în baza listei-model a Organizației Mondiale a Sănătății (cele mai eficiente și sigure medicamente într-un sistem de sănătate aprobate de fiecare țară);
- Extinderea listei de medicamente compensate prin includerea tuturor medicamentelor esențiale din lista-model OMS, precum și celor incluse în protocoalele clinice naționale, eficiența cărora este demonstrată prin evaluarea tehnologică în sănătate;
- Asigurarea accesibilității medicamentelor la pacientul rural prin intermediul unei rețele de stat pe principii de asistență farmaceutică de bune practici;
- Organizarea supravegherii circulației medicamentelor pe piața națională pentru a identifica stocurile și a preveni deficitul lor;

- Revizuirea cadrului legal cu privire la modalitatea de comercializare a medicamentelor, a medicamentelor fără prescripție medicală (OTC), a aspectului de concurență sau monopol și a accesului populației la medicamente calitative și sigure în concordanță cu cerințele aquis-lui comunitar;
- Facilitarea procesului de înregistrare a medicamentelor pe piața farmaceutică spre mărirea numărului de medicamente eficiente și calitative incluse în Nomenclatorul de Stat al Medicamentelor;
- Crearea unor politici de susținere a producătorilor autohtoni în vederea asigurării securității farmaceutice;
- Reformatarea sistemului de achiziții publice în medicină, racordându-l la necesitatea sistemului, combaterea corupției în procurarea de servicii și echipamente medicale și asigurarea utilizării eficiente a banului public;
- Reducerea inechității sociale prin intermediul consolidării capacității asistenței medicale primare și a parteneriatului cu comunitățile locale;
- Asigurarea prevenirii și controlului bolilor nontransmisibile prin promovarea sănătății, educației pentru sănătate și stilului de viață sănătos, cât și bunelor practici, prin abordarea principalilor factori de risc care influențează starea de sănătate, cum ar fi alimentația, drogurile, alcoolul, tutunul;
- Asigurarea controlului deplin al maladiilor infecțioase cu impact major asupra sănătății publice, în special a tuberculozei și HIV/SIDA prin crearea unui acces larg la intervenții specializate, precum și sporirea capacității de pregătire pentru amenințări și urgențe la adresa sănătății publice;
- Creșterea calității serviciilor medicale printr-un sistem modernizat de evaluare și acreditare a instituțiilor medicale și crearea Centrului Național de Evaluare și Acreditare în Sănătate, agenție sub-guvernamentală;
- Revizuirea cadrului normativ în vederea asigurării funcționalității serviciului de sănătate publică;
- Implementarea mecanismelor de verificare a produselor alimentare (semaforizarea/etichetarea cromatică);
- Îmbunătățirea comunicării instituțiilor medicale cu pacientul prin crearea unui mecanism de feedback pe calitatea serviciilor prestate/primate, adresărilor, circulației informației;
- Aplicarea mecanismului de formare a prețurilor la comercializarea cu amănuntul a țigaretelor. Micșorarea limitei cantității de nicotină în 1ml de lichid în țigaretetele electronice;
- Reintroducerea restricțiilor de promovare pentru dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare și încălzire a tutunului.

PROTECȚIA SOCIALĂ ȘI MUNCA

Oamenii nu vor avea încredere în stat și speranță în ziua de mâine atât timp cât statul nu va asigura cele mai bune condiții pentru realizare profesională și muncă, o bătrânețe demnă pentru cei care au muncit și ajutor pentru cei care sunt vulnerabili sau în dificultate. Pe piața forței de muncă, ne confruntăm cu situația când oamenii nu-și găsesc rostul și pleacă în căutare de locuri de muncă peste hotare, iar angajatorii nu găsesc cadre calificate. La pensionare, mulți sunt nevoiți să trăiască cu o pensie care nu acoperă nici minimul de existență, iar 170.000 de oameni au pensie mai mică decât 1 200 de lei. Oamenii vulnerabili sunt deseori prinși într-un cerc vicios de sărăcie și vulnerabilitate, iar ajutoarele statului nu întotdeauna ajung la cei mai nevoiași. Creșterea economică și gestionarea corectă a banului public va permite și mărirea plăților sociale, iar administrarea depolitizată și transparentă a sistemului social va permite ca acestea să ajungă la destinație și să ajute oamenii să se simtă protejați de stat.

Acțiuni prioritare:

- Creșterea pensiei minime până la nivelul pragului sărăciei absolute – 2000 lei pe lună;
- Recalcularea pensiei cât și comprimarea graficului de recalculare pentru pensionarii care continuă să lucreze și să contribuie la Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat;
- În termen mediu, Guvernul va institui un minister separat responsabil de politicile de protecție socială, pentru a crește atenția la calitatea politicilor sociale și a asigura o administrare mai bună a instituțiilor statului care interacționează cu oamenii vârstnici și cei aflați în dificultate;
- Ajustarea condițiilor de pensionare în anumite profesii cu scopul creșterii echității sociale a sistemului public de pensii;
- Majorarea pensiei minime pentru dizabilitate și a alocațiilor pentru dizabilitate
- Majorarea scutirii personale la 32.400 lei pentru ca să acopere valoarea salariului minim pe sectorul real;
- Majorarea ajutorului pentru copiii din familii social vulnerabile până la cel puțin 1 000 de lei pe lună;
- Orientarea ajutorului social pentru familii cu copii și bătrâni singuratici și revizuirea condițiilor programului pentru a asigura că programul nu descurajează angajarea în câmpul muncii pentru cei care pot munci;
- Crearea pentru vârstnici a unui program de asistență socială - Fondul de Argint, care va oferi servicii de sprijin și îngrijire, cantine sociale și un prânz cald pe zi pentru pensionarii aflați în sărăcie și pensionarii singuri, precum și asistență informațională și juridică pentru accesarea serviciilor publice;

- Revizuirea Venitului Lunar Minim Garantat de Stat, care este utilizat la plata ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului prin aplicarea unei formule care să reflecte costurile reale pentru minimul de existență;
- Evaluarea modalității de determinare a dizabilității și capacității de muncă, în special al gradului de dizabilitate, modalitatea și procedurile de examinare
- Majorarea salariului angajaților din domeniul asistenței sociale, în special al asistenților sociali;
- Asigurarea sustenabilității sistemului de pensii prin atragerea investițiilor și crearea locurilor noi de muncă, prin combaterea fenomenului salariului în plic, inclusiv prin analiza amplă a impozitelor salariale;
- Susținerea instrumentelor moderne de plasare în câmpul muncii și identificare a locurilor de muncă potrivite, inclusiv pentru reintegrarea profesională a cetățenilor reveniți de peste hotarele țării în legătură cu criza pandemică;
- Negocierea în continuare a unor noi acorduri bilaterale de securitate socială cu statele de destinație a lucrătorilor migranți.

FINANȚE PUBLICE

Criza cu care se confruntă țara a demonstrat existența multiplelor lacune în administrarea banului contribuabililor. Legea bugetară a devenit un document de deziderate fără acoperire financiară și lipsit de credibilitate. Lipsa transparenței la negocierea distribuției banului public a dus la alocarea resurselor pe criterii politice și nu în bază de indicatori de performanță și liste de priorități. Lipsa indicatorilor de sustenabilitate a datoriei publice stabiliți la nivel de lege organică alimentează discursuri publice care induc panică la nivelul întregii societăți. Procedurile defectuoase de achiziții publice au creat multiple impedimente la achiziția medicamentelor și materialelor atât de necesare în pandemie.

Acțiuni prioritare:

Politici de cheltuieli bugetare

Ministerul Finanțelor nu va tolera cheltuieli inutile, va stopa cumpărarea mașinilor de lux, premiile nemeritate sau programele care continuă ani fără rezultate clare pentru cetățeni. În perioada de criză banii oamenilor trebuie utilizați numai pentru a crea valoare adăugată.

- Negocierea distribuției alocațiilor către autoritățile locale în format participativ larg cu dezbateri premergătoare etapelor politice din cadrul legislativului, pentru ca factorii politici să țină cont de necesitățile cetățeanului și nu de interesele de grup;
- Instituirea procedurilor și mecanismului de transparentizare și monitorizare a implementării proiectelor cu finanțare externă pentru a crește absorbția

fondurilor și realizarea la timp a lucrărilor, în special pentru proiectele mari de investiții în infrastructură;

- Raționalizarea cheltuielilor sectoriale prin închiderea programelor ineficiente și alocarea resurselor economisite pentru măsuri prioritare noi
- Revederea politicii de gestiune a datoriei publice, identificarea indicatorilor de sustenabilitate a datoriei publice și instituirea procedurilor de supraveghere cu stabilirea responsabililor și acțiunilor obligatorii care urmează a fi puse în aplicare în dependență de nivelul de îndatorare;
- Revizuirea rolului Unității de Implementare a Proiectelor și transparentizarea activității acestora;
- Desfășurarea unei campanii de educare privind atragerea investițiilor (proiectelor europene) la nivel local;
- Revizuirea cadrului normativ de reglementare a activității instituțiilor publice și stabilirea principiilor clare și unice de finanțare (acordarea subvențiilor de la bugetul de stat). Aplicarea regulilor bugetare la elaborarea și executarea cheltuielilor precum și la salarizarea angajaților pentru toate instituțiile cu finanțare majoritară de la bugetul de stat;
- Fortificarea capacităților de prognoză și analiză macrofinanciară în cadrul Ministerului Finanțelor prin comasarea subdiviziunilor existente din Ministerul Finanțelor și Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Transparență

- Catalogarea datelor, restructurarea conținutului site-urilor și desemnarea responsabililor de categorii de date pentru transparentizarea informației financiare de interes public;
- Evaluarea funcțională a Centrului de Tehnologii Informaționale în Finanțe;
- Evaluarea activității Inspecției Financiare pentru a spori eficiența acesteia.

Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal

Fiscul și vama trebuie să lucreze pentru oameni și nu împotriva lor. Sunt autorități executive, nu bâte pentru grupuri de interese. Vom încuraja funcționarii din aceste instituții să nu tolereze indicații ilegale. Legislația fiscală și vamală va fi simplificată, regulile trebuie să fie clare, previzibile și ușor aplicabile.

- Implementarea mecanismului (platformă electronică) de raportare a abuzurilor din partea angajaților Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, precum și a mecanismului de soluționare a disputelor;
- Fortificarea subdiviziunilor de audit intern/securitate internă/antifraudă pentru prevenirea și depistarea cazurilor de corupție din cadrul autorităților publice;
- Stabilirea indicatorilor de performanță pentru simplificarea cadrului de reglementare;
- Simplificarea regulilor fiscale/vamale și de administrare fiscală/vamală prin alinierea procedurilor la bunele practici internaționale;

- Accelerarea digitalizării serviciilor fiscale și vamale pentru a reduce coruptibilitatea în rândul funcționarilor, a descuraja practicile fiscale și vamale abuzive, și pentru a simplifica procedurile pentru contribuabili.

Achiziții

Favoritismul trebuie eliminat din achizițiile publice. Vom reduce costurile administrative de participare la licitații și vom obliga petrecerea licitațiilor doar în format electronic. Vom încuraja participarea producătorilor autohtoni.

- Trecerea obligatorie la achiziții electronice pentru toate autoritățile publice;
- Eliminarea documentelor fizice la toate etapele achiziției;
- Organizarea obligatorie a licitațiilor în 2 etape:
 1. Etapa de conformitate tehnică
 2. Etapa de preț;
- Standardizarea cerințelor tehnice pentru perioade de timp determinate;
- Încurajarea participării producătorilor locali la achizițiile publice;
- Instituirea acreditării participanților la achiziții.

AGRICULTURA

O treime din populația aptă de muncă în Moldova lucrează în sectorul agricol. Potențialul sectorului agricol și agro-alimentar este totuși slab valorificat. Sectorul rămâne fragmentat, neproductiv și vulnerabil la schimbările climatice. Monopolurile împiedică dezvoltarea afacerilor, iar subvențiile și investițiile din partea statului sunt distribuite preponderent gospodăriilor agricole mai mari. Instituțiile statului în domeniul agriculturii sunt politizate, iar corupția în instituțiile de control sufocă producătorul local și împiedică valorificarea pe deplin a piețelor interne și externe.

Anul 2020 a fost un an deosebit de greu pentru agricultori, care s-au confruntat cu pierderi cauzate de secetă și de efectele pandemiei. De aceea, Guvernul trebuie, în primul rând, să crească suportul pentru agricultură și ramurile conexe și să asigure distribuția echitabilă a resurselor. În termen mediu, Guvernul se va concentra pe asigurarea funcționării eficiente a instituțiilor statului pentru a asigura competitivitatea produselor agricole, dezvoltarea ramurilor conexe de produse agro-alimentare, și creșterea infrastructurii calității și siguranței alimentelor pentru a beneficia pe deplin de potențialul Acordului de Liber Schimb cu UE.

Acțiuni prioritare:

- Creșterea Fondului de Subvenționare în Agricultură și modificarea regulilor de distribuție a Fondului, pentru a extinde suportul statului și producătorilor mai

mici, activităților cu valoare adăugată și sectoarelor conexe, în special zootehnia;

- Asigurarea accesului Moldovei la fondurile programului european pentru dezvoltarea agriculturii (ENPARD);
- Investirea în infrastructură de irigare și consolidarea asociațiilor utilizatorilor de apă pentru utilizarea eficientă a sistemelor de irigare mari. Identificarea și eliminarea barierelor administrative exagerate sau formale pentru dezvoltarea sistemelor de irigare;
- Depolitizarea și responsabilizarea instituțiilor care trebuie să ajute agricultorii, în special a Agenției de Intervenții și Plăți în Agricultură (AIPA), pentru a asigura că subvențiile sunt distribuite în mod echitabil;
- Negocierea unor cote mai mari de export pe piața UE pentru mai multe produse agro-alimentare, precum și deschiderea pieței UE pentru produse din lapte și carne, și pentru Specialități Tradiționale.
- Demonopolizarea piețelor de comercializare a producției agricole, inclusiv prin Crearea unui Centru Agroalimentar Modern la care să aibă acces producătorii agricoli mici și care să ofere suport pentru facilitarea exporturilor;
- Lansarea unui program național de promovare a produsului autohton, inclusiv prin legi care să determine producătorii și procesatorii de alimente să afișeze pe ambalaje dacă materia primă utilizată provine sau nu din Republica Moldova;
- Stimularea creării mai multor întreprinderi mici și mijlocii de procesare a producției agricole cu accent pe exportul produselor de valoare adăugată sporită, prin mecanisme de subvenționare și suport consultativ;
- Stimularea măsurilor de ameliorare a terenurilor agricole (în special plantarea fâșiilor de protecție pentru reducerea eroziunii solului);
- Lansarea programelor de instruire pentru agricultori și revitalizarea cercetărilor științifice pentru dezvoltarea unor soiuri noi de produse, rezistente la schimbările climatice.

PROTECȚIA MEDIULUI

Calitatea vieții fiecărui om și bunăstarea țării, în ansamblu, depinde de grija pentru mediul înconjurător și gestionarea durabilă a resurselor naturale. Oamenii trebuie să aibă încredere că apa, aerul, solurile sunt de calitate bună și nu le afectează sănătatea, iar hazardurile naturale, pe care le resimțim tot mai frecvent ca urmare a consecințelor schimbărilor climaterice, nu le vor curma vieți sau nu-i va lăsa singuri în fața problemelor create de acestea. Statul trebuie să intervină prompt și în toată complexitatea sa, aplicând toate instrumentele economice necesare, pentru ca să contribuie la organizarea activității umane și economice în așa fel, încât deșeurile, apele uzate, îngrășămintele chimice, să fie gestionate adecvat și să nu fie surse de

poluare a apelor și solurilor noastre, afectând sănătatea populației. Activitatea economică trebuie să se desfășoare cu maximă responsabilitate față de mediu și față de societate, având în vedere durabilitatea vieții prin satisfacerea necesităților nu doar a generației actuale, dar și a generațiilor viitoare.

Acțiuni prioritare:

- Depolitizarea și responsabilizarea instituțiilor de mediu, astfel încât ele să producă schimbări reale în beneficiul cetățenilor. În termen mediu, Guvernul va institui un minister separat responsabil de politicile de mediu și gestionarea resurselor naturale și va reorganiza activitatea instituțiilor din subordine, inclusiv Inspectoratul pentru Protecția Mediului, Agenția de Mediu, Agenția „Moldsilva” și întreprinderile silvice, Agenția „Apele Moldovei”, Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale și Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice;
- Vom reforma modul de organizare și funcționare a Fondului Ecologic Național, inclusiv mecanismele de evaluare, de finanțare și monitorizare a proiectelor finanțate din Fondul Ecologic Național și alte fonduri dedicate protecției mediului;
- Cultivarea unui consens social, în cadrul unui larg proces consultativ, asupra taxelor de mediu, pentru a încuraja împădurirea, protecția solului, epurarea apelor uzate, reciclarea deșeurilor și îmbunătățirea calității aerului și pentru a descuraja activitățile dăunătoare pentru mediu;
- Dezvoltarea și aplicare mecanismelor financiare eficiente pentru implementarea principiului de responsabilitate a producătorului, în vederea sporirii gradului de deșeuri reciclate și diminuarea volumului de deșeuri înhumate;
- Vom investi în infrastructura de colectare, sortare și valorificare a deșeurilor, inclusiv prin accelerarea absorbției fondurilor europene disponibile și atragerea fondurilor adiționale necesare pentru îmbunătățirea sistemului de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova;
- Vom investi în infrastructura de gestionare a apelor uzate prin construcția stațiilor de epurare și extinderea rețelelor de canalizare în orașele de peste 10 mii de locuitori, atrăgând fonduri externe;
- Crearea grupurilor permanente de experți și atragerea experților europeni în procesul de negociere a Acordului moldo-ucrainean privind asigurarea funcționării complexului hidroenergetic Nistean;
- Vom crește suprafața terenurilor împădurite cel puțin până la 15% din suprafața totală a țării, prin plantarea pe terenuri publice și restabilirea perdelelor forestiere a fâșiilor riverane de protecție și a terenurilor agricole;
- Vom reduce barierele administrative și vom crea mecanisme de subvenționare pentru înființarea de plantații forestiere pe terenuri private;
- Vom consolida regulile de recultivare a terenurilor exploatate pentru extragerea zăcămintelor naturale și vom asigura aplicarea lor reală.

ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI AUTONOMIE LOCALĂ

Fiecare localitate trebuie să aibă resurse pentru a îmbunătăți condițiile de trai pentru locuitorii săi. În același timp, instituțiile publice și administrația publică la nivel central și local trebuie să lucreze transparent și eficient în interesul oamenilor și pentru bunăstarea țării, iar relația între funcționar și cetățean trebuie să fie construită pe încredere și respect reciproc. Reformele de bună guvernare din fiecare sector vor duce la creșterea încrederii cetățeanului în stat. În același timp, vom crește autonomia și capacitățile autorităților locale pentru apropierea administrației publice de oameni și de nevoile lor.

Acțiuni prioritare:

- Implementarea sistemelor de monitorizare a activității autorităților publice de către cetățeni, inclusiv mecanisme de raportare a gradului de satisfacție a cetățenilor față de serviciile oferite și informația acordată;
- Analiza activității instituțiilor de stat și proceselor de luare a deciziilor din perspectiva oamenilor care interacționează cu organele statului și restructurarea lor, astfel ca oamenii să aibă informație clară și ușor de înțeles, să nu prezinte documente și certificate pe care statul le deține și să fie tratați cu demnitate în interacțiunea cu funcționarii statului;
- Creșterea capacităților autorităților publice pentru analiza impactului de reglementare și asigurare a consultării proiectelor de decizii ale autorităților publice cu părțile interesate care ar putea fi afectate;
- Implicarea reală și efectivă a autorităților publice locale în procesul decizional. Edificarea unui dialog direct, sistematic, instituționalizat, efectiv și real, între Guvern și administrațiile publice locale (APL);
- Negocierea cu Uniunea Europeană a unui fond de susținere a proiectelor în localitățile țării în valoare de 2 miliarde de lei anual, care va putea fi accesat direct de autoritățile publice locale;
- Revizuirea modului de repartizare a tuturor fondurilor pentru investiții capitale, astfel ca ele să fie repartizate echitabil, să meargă la realizarea unor proiecte bine pregătite și să fie utilizate după destinație;
- Creșterea independenței financiare a administrației publice de nivelul I, inclusiv prin păstrarea în bugetul local a unei părți din impozitul din activitatea de întreprinzător a persoanelor juridice, defalcarea în bugetul local a 100% din taxa pentru folosirea drumurilor de autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova și asigurarea înregistrării și evaluării bunurilor imobile din toate comunitățile locale din Republica Moldova;

- Facilitarea cooperării și înfrățirilor între autoritățile publice locale din Republica Moldova și țările membre ale UE în scopul creșterii capacităților autorităților locale și finanțării directe a proiectelor de dezvoltare;
- Transparentizarea ședințelor autorităților publice locale, inclusiv transmiterea publică și înregistrarea video a ședințelor;
- Implementarea unui program de creștere a capacităților tuturor aleșilor locali în domeniul gestionării resurselor financiare și a patrimoniului public.

EDUCAȚIE ȘI CERCETARE

Investiția în resursele umane din educație este una prioritară. Vom munci pentru a crește statutul instituțiilor educaționale și al pedagogilor în societatea noastră. Studiile și profesia de cadru didactic vor fi atractive pentru tineri, prin salarizarea adecvată și prin condițiile îmbunătățite de muncă. Cadrele didactice și manageriale vor fi motivate și sprijinite pentru realizarea performanțelor profesionale.

Copiii și tinerii noștri vor învăța într-un mediu incluziv, sigur și prietenos care oferă spațiu pentru creativitate și privilegiază gândirea critică. Vom avea instituții educaționale care să se îngrijească și de încurajarea intereselor copiilor și tinerilor, să-i ajute la alegerea corectă a unei profesii, să le descopere și să le sprijine pasiunile pentru valorile culturale, pentru muzică, arte vizuale, teatru, sport sau alte domenii. Instituțiile educaționale vor fi centre comunitare care vor uni eforturile de colaborare ale tuturor – ale părinților, ale profesorilor, ale mediului de afaceri și ale întregii comunități – pentru a crește oameni de caracter, care să nu poată fi înșelați și manipulați, care să fie cetățeni integri, responsabili, curajoși, toleranți, perseverenți și cu încredere în propriile forțe.

Sistemul național de cercetare trebuie sprijinit în mod adecvat, pentru a putea contribui în mod real la creșterea economică a țării și a bunăstării cetățenilor, prin cercetări relevante și rezultative. Colaborarea între instituțiile de cercetare pe plan național și internațional va fi sprijinită în mod prioritar, pentru a spori eficiența și calitatea proiectelor de cercetare.

Acțiuni prioritare:

- Asigurarea acțiunilor de recuperare, remediere și sprijinire a progresului în învățare pentru toți elevii din învățământul general, în vederea depășirii repercusiunilor situației pandemice;
- Perfecționarea cadrului normativ în domeniul educației și elaborarea unei strategii de dezvoltare a domeniului pe termen mediu;
- Perfecționarea mecanismelor de finanțare a instituțiilor de învățământ general care vor asigura eficientizarea cheltuielilor publice cu scopul de a orienta

- economiile pentru creșterea salariilor angajaților din învățământ, pe baza meritelor și performanței și dezvoltarea infrastructurii instituțiilor educaționale;
- Monitorizarea corectitudinii utilizării alocațiilor bugetare de către consiliile raionale și municipale cu scopul de a asigura transparența, eficiența și corectitudinea cheltuirii banilor pentru finanțarea instituțiilor educaționale;
 - Dezvoltarea mecanismelor care vor spori transparența și eficiența în alocarea finanțării pentru instituțiile de educație timpurie;
 - Îmbunătățirea condițiilor de igienă și sanitație în instituțiile de învățământ general;
 - Asigurarea implementării eficiente a reformei curriculare în învățământul general și perfecționarea cadrului normativ privind asigurarea cu manuale școlare și suporturile didactice necesare în învățământul general;
 - Implementarea inovațiilor educaționale, inclusiv în domeniul diversificării și flexibilizării planului-cadru pentru învățământul general, pentru a oferi elevilor posibilitatea de a alege între mai multe oportunități de sprijinire a intereselor și aptitudinilor lor;
 - Dezvoltarea programelor de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte la studii;
 - Eficientizarea proceselor de management în sistemul educațional pentru a oferi profesorilor posibilitatea de a se dedica în primul rând educației și formării personalității elevilor;
 - Eliminarea discriminării și intimidării cadrelor didactice și manageriale din cauza opțiunilor politice, asigurând libertatea în opinie și faptul că fiecare angajat este apreciat după muncă și merit;
 - Perfecționarea sistemului de formare continuă a cadrelor didactice pentru a răspunde necesităților reale de creștere profesională și avansare în carieră;
 - Evaluarea rezultatelor Programului național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale 2016-2020. Elaborarea și implementarea unui program național pentru perioada 2021-2025;
 - Sprijinirea programelor pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă ale copiilor și elevilor din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale;
 - Continuarea implementării reformelor în domeniul învățământului profesional tehnic pentru eficientizarea cheltuielilor și orientarea acestora pentru creșterea relevanței studiilor cu scopul de a oferi absolvenților o pregătire mai bună pentru piața muncii și pentru o carieră de succes;
 - Racordarea învățământului profesional tehnic la necesitățile pieței muncii prin dezvoltarea învățământului dual;
 - Modernizarea programelor în învățământul superior în scopul racordării acestora la cerințele pieței muncii;
 - Perfecționarea mecanismului de finanțare a instituțiilor de învățământ superior, eficientizarea cheltuielilor publice prin îmbunătățirea instrumentelor de

prognozarea a necesităților de pregătire a specialiștilor pentru domeniile prioritare ale statului;

- Eficientizarea activității instituțiilor din subordine cu atribuții de asigurare a calității în educație și cercetare;
- Revizuirea și elaborarea cadrului normativ pentru eficientizarea sistemului național de cercetare și inovare și sporirea impactului cercetărilor științifice asupra mediului de afaceri și a societății în ansamblu;
- Asigurarea cadrului normativ privind evaluarea complexă a organizațiilor din domeniile cercetării și inovării;
- Elaborarea unui plan strategic de dezvoltare a infrastructurii de cercetare în domeniul cercetării și inovării;
- Evaluarea școlilor doctorale și elaborarea unei formule de finanțare a acestora.

CULTURĂ

Republica Moldova are un potențial considerabil pentru a deveni un furnizor recunoscut de produse culturale și servicii de turism cultural de înaltă calitate pe piața europeană. Vom iniția proiecte de investiții în industriile creative, în protejarea și promovarea patrimoniului cultural imaterial, în reabilitarea clădirilor de patrimoniu din orașe și sate și includerea lor în circuitul cultural-turistic. Aceste proiecte vor duce la creșterea numărului de locuri de muncă și, respectiv, la o creștere economică. Casele de cultură din sate și orașe, la fel ca bibliotecile, trebuie reabilitate și transformate în centre comunitare culturale active, pentru a spori calitatea vieții oamenilor atât în zonele rurale, cât și în cele urbane. Diversitatea culturală, obiceiurile și tradițiile tuturor etniilor conlocuitoare în Republica Moldova trebuie puse în valoare pe plan național, ca element important de consolidare și coeziune socială, dar și pe plan internațional.

Acțiuni prioritare:

- Perfecționarea cadrului normativ cu privire la păstrarea, protecția și promovarea patrimoniului istoric și cultural al țării și elaborarea unei strategii de dezvoltare a domeniului pe termen mediu;
- Perfecționarea regulamentului de activitate al Consiliului Național al Monumentelor Istorice pentru asigurarea participării specialiștilor în domeniu și a activității transparente și eficiente a acestuia, prin asigurarea caracterului public al ședințelor, inclusiv on-line;
- Sprijinirea autorităților publice locale pentru activitățile de cartografiere a zonelor cu potențial cultural-turistic și pentru inițierea de proiecte de valorificare a acestora;
- Majorarea alocațiilor destinate programelor în domeniul culturii și asigurarea transparenței și corectitudinii în evaluarea și implementarea proiectelor culturale;
- Elaborarea unui mecanism de finanțare bazat pe stimularea performanței instituțiilor din domeniul teatral și artistic;

- Perfecționarea cadrului normativ cu privire la producția de film și alte opere audiovizuale;
- Perfecționarea cadrului normativ cu privire la serviciile prestate de bibliotecile publice;
- Inițierea unui program național pentru promovarea lecturii, științelor și artelor pentru elevi, prin care vor fi sprijinite proiectele educațional-culturale ale bibliotecilor, muzeelor, teatrelor și caselor de cultură.

TINERET ȘI SPORT

Vocea tinerilor trebuie să fie nu doar auzită, ci și ascultată. Vom asigura alinierea politicilor de tineret ale țării la liniile directe ale politicilor de tineret de la nivel european. Implicarea tinerilor în procesele decizionale de la toate nivelurile, facilitarea colaborării și schimbului de experiență între organizațiile de tineret pe plan național și internațional și capacitarea tinerilor pentru o mai bună integrare socială și profesională vor fi principalele direcții de activitate.

Importanța sprijinirii sportului școlar, a sportului de performanță și a sportului de masă este una incontestabilă. Ne vom axa pe finanțarea durabilă a domeniului, asigurarea principiilor de integritate și corectitudine în activitatea sportivă și în guvernarea acesteia, promovarea eficientă a rolului benefic al activității fizice pentru sănătatea populației.

Acțiuni prioritare:

- Asigurarea funcționării Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret care va contribui la diversificarea și consolidarea serviciilor pentru tineri și elaborarea documentului de planificare strategică pentru domeniu;
- Scutirea tinerilor angajați până la 25 de ani, în primii doi ani de activitate, de contribuțiile de asigurări sociale obligatorii de stat;
- Dublarea burselor de merit pentru studenți, pentru elevii din școli profesionale și colegii;
- Alocarea unui număr de posturi vacante pentru stagieri în instituțiile publice pe bază de proporționalitate cu numărul angajaților. Subvenționarea stagiilor de practică pentru tineri în companii;
- Promovarea programelor de educație financiară în școli și instituirea unei discipline facultative sau extra-curriculare în școli;
- Dezvoltarea și implementarea programelor pentru tinerii cu oportunități reduse pentru asigurarea integrării sociale a acestora, inclusiv prin programe de educație economică și antreprenorială;

- Îmbunătățirea cadrului de politici pentru modernizarea sistemului de educație fizică și sport și elaborarea strategiei de dezvoltare a domeniului pe termen mediu;
- Susținerea participării sportivilor de performanță la competiții naționale și internaționale prin sporirea posibilităților de participare;
- Dezvoltarea oportunităților de creare a parteneriatelor publice-private pentru atragerea fondurilor necesare dezvoltării bazelor sportive la nivel local și național.

MASS-MEDIA LIBERĂ

Guvernul va promova independența presei ca pilon de bază al unei democrații veritabile, pentru asigurarea libertății de gândire și exprimare, în vederea formării unei societăți informate și responsabile față de viitorul propriu.

Acțiuni prioritare:

- Demonopolizarea reală a mass-mediei, inclusiv prin liberalizarea pieței de publicitate pentru a asigura condiții de dezvoltare durabilă a presei independente, dar și prin interzicerea firmelor rezidente în jurisdicții dubioase (din off-shore), care nu-și dezvăluie proprietarii reali sau deținute de oameni politici să administreze de facto instituții media;
- Asigurarea eficienței și independenței Consiliului Audiovizualului, inclusiv prin modificarea legislației în vederea responsabilizării instituției și a conducerii acesteia pentru lipsa de performanțe sau activitate ineficientă în ceea ce privește protejarea interesului public;
- Asigurarea independenței totale față de guvernare a Companiei Publice „Teleradio-Moldova” și luarea măsurilor care să excludă subordonarea politică a acesteia;
- Consolidarea independenței mass-media și a profesionalismului jurnaliștilor, în conformitate cu cerințele prevăzute în Acordul de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană;
- Asigurarea de către toate autoritățile, instituțiile, întreprinderile de stat sau societățile pe acțiuni cu capital de stat a accesului liber pentru jurnaliști la informația de interes public.

POLITICI PENTRU DIASPORĂ

Oamenii sunt și vor rămâne cea mai prețioasă resursă a Republicii Moldova, oriunde s-ar afla ei. Moldovenii din diasporă contribuie la bunăstarea societății prin transferuri bănești, care sunt indispensabile pentru cei rămași acasă și pentru economia țării, dar

și prin transferul de cunoștințe, practici sociale, atitudini, comportamente, proiecte de caritate și de dezvoltare, și prin activism civic. Statul, la rândul său, trebuie să asigure participarea cetățenilor săi la guvernare, să le ofere servicii de calitate și să-i susțină atunci când ei se pomenesc în dificultate.

Acțiuni prioritare:

- Asigurarea dreptului la vot pentru cetățenii din diasporă prin deschiderea unui număr suficient de secții de votare în străinătate, acordarea posibilității cetățenilor moldoveni din diasporă de a vota pe parcursul a două zile și implementarea votului prin corespondență. Efectuarea și consultarea unei analize ample referitor la riscurile de securitate cibernetică a votului electronic;
- Consolidarea rolului Biroului pentru Relații cu Diaspora și asigurarea autonomiei decizionale în vederea facilitării implementării programelor pentru cetățenii aflați peste hotare și pentru cei întorși în țară;
- Extinderea spectrului de acte consulare și simplificarea procedurii perfectării actelor, prin înlăturarea piedicilor birocratice și digitalizarea serviciilor;
- Reducerea taxelor consulare pentru serviciile consulare de bază, cuantumul cărora este mult mai mare decât pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv taxele pentru obținerea pașaportului și buletinului de identitate și pentru înregistrarea divorțului;
- Susținerea celor reveniți din străinătate care intenționează să-și deschidă o afacere, inclusiv prin extinderea participării statului la programul PARE după formula 1+2;
- Vom stabili facilități la intrarea pe teritoriul țării pentru cetățenii moldoveni posesori de autovehicule care nu sunt înmatriculate în Republica Moldova, inclusiv excepții de la plata taxei pentru folosirea drumurilor (Vinieta) pentru cetățenii care revin de peste hotare în perioadele de sărbători.

POLITICA EXTERNĂ

Vom implementa o politică externă pozitivă, previzibilă, consecventă, ancorată în spațiul valoric european, axată pe aducerea unor beneficii concrete cetățenilor Republicii Moldova și care ar permite relansarea economică, redresarea efectelor crizei pandemice, asigurarea statului de drept, combaterea corupției, dezvoltarea durabilă a țării și crearea unui climat internațional favorabil proceselor de transformare internă a Republicii Moldova.

Protecția și promovarea intereselor cetățenilor Republicii Moldova va fi un pilon fundamental al politicii externe. În acest sens, ne propunem să facilităm procedurile consulare pentru cetățenii Republicii aflați în afara țării, să creăm condiții noi pentru ca cetățenii să-și poată exercita dreptul la vot.

Vom promova o politică externă pro-activă pentru a întări un context internațional cât mai constructiv și pașnic în privința Republicii Moldova. Vom construi noi poduri de legătură - poduri diplomatice, culturale, educaționale, energetice, feroviare și terestre.

Acțiuni prioritare:

- Aprofundarea dialogului politic și sectorial cu **Uniunea Europeană** și statele sale membre, pentru consolidarea rezilienței democratice, economice, climatice, energetice și de securitate a Republicii Moldova, inclusiv în contextul noilor livrabile ale Parteneriatului Estic care vor fi stabilite la următorul Summit al Parteneriatului Estic;
- Valorificarea Parteneriatului Strategic cu **România** pentru integrarea europeană a Republicii Moldova și aprofundarea acestei relații speciale bilaterale, bazată pe valori comune prin consolidarea punților între cele două maluri ale râului Prut, realizarea proiectelor strategice de interconectare energetică și a infrastructurii de transport, liberalizarea spațiului economic, consolidarea dialogului politic și de securitate, cultural și educațional;
- Avansarea parteneriatului strategic bilateral cu **Ucraina** orientat spre consolidarea cooperării în domeniul economic, protecției mediului, energiei, precum și implementarea proiectelor de interconectare a infrastructurii de transport, dezvoltarea contactelor inter-umane, combaterea crimelor transfrontaliere, consolidarea securității regionale și respectarea suveranității și integrității teritoriale ale țărilor;
- Vom dezvolta parteneriate regionale pentru integrare europeană împreună cu **Ucraina și Georgia** și vom extinde cooperarea economică, inter-umană și culturală și cu alte țări;
- Promovarea unui dialog politic pozitiv, respectuos și pragmatic cu **Federația Rusă** cu respectarea intereselor naționale ale Republicii Moldova, a Tratatului de prietenie și cooperare, a principiilor suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, urmărind obiectivul restabilirii relațiilor comercial-economice în conformitate cu acordurile CSI prin excluderea barierelor tarifare și netarifare discriminatorii asupra produselor moldovenești și protecției drepturilor cetățenilor Republicii Moldova;
- Relansarea dialogului strategic al Republicii Moldova cu **SUA**. Elaborarea și implementarea unei foi de parcurs care să detalieze principalele așteptări și direcții prioritare de cooperare cu SUA care să vizeze în special consolidarea democrației și buna guvernare, inclusiv pe dimensiunea combaterii corupției, independența energetică, dezvoltarea economică și financiară, cooperarea în materie de securitate;
- Valorificarea cooperării bilaterale cu Uniunea Europeană și statele sale membre, Organizația Mondială a Sănătății și alte organizații internaționale și partenerii de dezvoltare pentru obținerea sprijinului necesar în gestionarea crizei pandemice **COVID-19**, implementarea programului național de vaccinare, consolidarea infrastructurii în sectorul de sănătate, accesarea

asistenței financiare în vederea redresării și relansării economiei Republicii Moldova;

- Promovarea unei diplomații active în dialog cu partenerii externi pentru reintegrarea țării cu asigurarea respectării suveranității și integrității teritoriale și finalizarea procesului de retragere a munițiilor și trupelor străine de pe teritoriul Republicii Moldova;
- Promovarea unei diplomații economice active și realizarea unor acțiuni și mecanisme suplimentare pentru atragerea investițiilor străine și promovarea exportului de mărfuri și servicii;
- Dezvoltarea potențialului de cooperare politică și economică cu **Marea Britanie, Canada, Japonia Statul Israel, Republica Turcia, Republica Populară Chineză, țările arabe**, dar și cu alți actori globali și regionali.

INTEGRARE EUROPEANĂ

- Aducerea Republicii Moldova mai aproape de perspectiva de aderare la Uniunea Europeană prin dinamizarea procesului de implementare a Acordului de Asociere și a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător cu Uniunea Europeană;
- Aprobarea și implementarea noii Agende de Asociere cu Uniunea Europeană pentru anii 2021-2027;
- Eficientizarea cadrului instituțional și operațional de implementare a Acordului de Asociere, prin consolidarea cooperării inter-instituționale a Centrului de guvernare (MAEIE, Ministerului Finanțelor și Cancelaria de Stat a Guvernului Republicii), Ministerului Economiei și Infrastructurii altor autorități publice în procesul de coordonare și implementare a Acordului de Asociere și a obiectivelor de dezvoltare strategică a Republicii Moldova;
- Consolidarea capacităților Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (MAEIE) în calitate de coordonator al procesului de coordonare și monitorizare a implementării Acordului de Asociere UE-Moldova. Întărirea capacităților ministerelor și altor autorități publice centrale cu privire la transpunerea și implementarea acquis-ului UE;
- Accelerarea implementării standardelor UE. Adoptarea legislații secundare ce ar prevedea atât adoptarea continuă a standardelor europene, cât și aplicarea acestora în practică de către mediul de afaceri. Raportarea pe marginea preluării standardelor europene drept standarde naționale capătă valoare maximă atunci când este evaluat sistematic numărul standardelor de facto utilizate în procesul de producție în economia națională;
- Inspectarea funcționalității mecanismului de supraveghere a pieței la nivelul conformității, dar și în privința acreditării laboratoarelor de certificare. Producția de bunuri de calitate și sigure pentru consumul intern, importul lor și respectiv exportul acestora depinde de funcționarea adecvată a instituțiilor publice și

private care asigură o conformitate strictă cu rigorile care rezultă din bunele practici europene;

- Acordarea suportului necesar producătorilor autohtoni pentru a facilita penetrarea noilor piețe, a implementa standarde UE sau a face față concurenței pe piața internă, precum și susținerea și încurajarea transformărilor structurale profunde necesare pentru ridicarea competitivității economiei naționale;

AFACERI INTERNE

Afacerile interne la nivel național cuprind domenii esențiale pentru asigurarea siguranței cetățeanului și comunității. Pe parcursul anilor, aceste domenii, în mare parte, au fost extrem de politizate/ supuse controlului unor partide politice, uneori fiind dispersate în mai multe autorități ale administrației publice centrale. Acestea ca și stagnarea sau sabotarea reformelor în domeniu constituie provocări majore pentru a restabili încrederea cetățenilor în capacitatea autorităților responsabile de a servi și proteja interesul public. Plus la toate, noile provocări, cum ar fi declanșarea și evoluția pandemiei COVID-19, ar trebui să determine revizuirea planurilor de activitate, astfel ca autoritățile responsabile să se concentreze pe gestionarea fenomenelor din perspectiva situației de urgență și asigurarea ordinii publice.

Acțiuni prioritare:

- Depolitizarea și scoaterea de sub influența intereselor partinice a structurilor afacerilor interne prin asigurarea unui management echidistant, profesionist și orientat spre performanțe;
- Prevenirea și combaterea eficientă a fenomenului corupției și mitei în rândul angajaților afacerilor interne și consolidarea rezilienței la factorii corupționali interni și externi inclusiv prin optimizarea mecanismului de raportare și intervenție;
- Eficientizarea activității structurilor afacerilor interne în baza indicatorilor de performanță și trecerea de la modelul represiv la modelul serviciilor de calitate pentru cetățeni. Evaluarea capacităților de intervenție a subdiviziunilor afacerilor interne (ordine publică, gestionarea situațiilor de urgență, managementului de frontieră, documentarea cetățenilor) și elaborarea unui program multi-anual de modernizare și dotare cu acoperire financiară adecvată;
- Elaborarea unui program sustenabil de digitalizare a proceselor funcționale în instituțiile din sistemul afacerilor interne și aplicare a tehnologiilor moderne;
- Creșterea nivelului de siguranță a cetățenilor prin concentrarea eforturilor conjugate ale subdiviziunilor afacerilor interne atât pe verticală cât și pe orizontală pentru combaterea criminalității și încălcărilor. Analiza funcțională a sistemului afacerilor interne și elaborarea unui program realist, bazat pe suport

financiar de restructurare în vederea eliminării dualităților și dublărilor precum și echilibrării numărului angajaților față de numărul factorilor de decizie;

- Dezvoltarea conceptului de servicii integrate pentru victimele infracțiunilor violente și sporirea cooperării cu alte autorități cu atribuții în domeniul securității cetățeanului.
- Introducerea conceptului de prevenție și reacție imediată la situații excepționale prin consolidarea capacităților de reziliență și pregătire în acest domeniu;
- Asigurarea unui cadru normativ și funcțional adecvat pentru susținerea proceselor de gestionare a ordinii publice inclusiv precizarea rolului și responsabilității subdiviziunilor participante și a necesarului de resurse umane, tehnice, etc.;
- Dezvoltarea continuă a capacității de evaluare a pericolelor pentru ordinea și securitatea publică și criminalitatea transfrontalieră și integrarea în procesele decizionale și operaționale;
- Adoptarea de măsuri de ordin tehnic, legislativ pentru aplicarea deplină a sistemului de securitate frontalieră integrată a Republicii Moldova și asigurarea interoperabilității acestuia cu cel european;
- Aplicarea unui mecanism eficient și modern de profesionalizare și dezvoltare continuă al angajaților din sistemul afacerilor interne pentru a răspunde noilor amenințări la securitatea statului și a cetățeanului. Adoptarea unui program de sporire a gradului de pregătire profesională, inclusiv de asumare a normelor etice în baza celor mai bune practici internaționale. Analiza modului de stimulare profesională și elaborarea unui mecanism de stimulare reală în baza rezultatelor și performanțelor individuale;
- Revitalizarea comunicării și cooperării cu societatea civilă, partenerii internaționali pentru încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor de interes public, atragerea expertizei necesare și suportului pentru susținerea tuturor proceselor de modernizare a MAI.
- Asigurarea securității frontierei de stat, inclusiv prin dezvoltarea controlului asupra tuturor sectoarelor ei, inclusiv prin dezvoltarea conceptelor noi de supraveghere și control a frontierei de stat. Vom semna un nou cadru de cooperare cu Agenția FRONTEX, care va asigura implementarea deplină a sistemului de securitate frontalieră integrată a Republicii Moldova și interoperabilitatea acestuia cu cel european.

SECURITATE ȘI APĂRARE

Republica Moldova este amplasată într-o zonă marcată de instabilitate și pericole importante de securitate, inclusiv în propriile sale hotare. Deși riscul unei agresiuni militare convenționale are o probabilitate redusă, consolidarea capacității naționale de apărare este o necesitate stringentă, atât în vederea asigurării unui potențial operativ

și de descurajare, cât și pentru gestionarea diferitelor tipuri de crize, în cooperare cu celelalte instituții din domeniul securității naționale.

Sistemului național de apărare necesită reformare și modernizare întru dezvoltarea capacităților necesare de asigurare a unui nivel ridicat de reacție pentru apărarea națională și reacție adaptată provocărilor de tip hibrid sau asimetric, precum și acordarea sprijinului autorităților publice în situații de urgență și acordarea de asistență populației în caz de dezastre. Totodată, pentru îndeplinirea obiectivelor asumate este necesar ca armata să dezvolte capacitățile necesare participării la misiuni de menținere a păcii sub egida organizațiilor internaționale.

Pe termen mediu, Forțele Armate trebuie să devină o structură de forță modernă, capabilă să facă față amenințărilor la securitatea statului și să constituie garantul suveranității și independenței naționale.

Acțiuni prioritare:

- Reformarea și modernizarea sectorului de apărare și securitate reieșind din interesele naționale ale Republicii Moldova și a noilor provocări la adresa securității naționale, regionale și globale;
- Dezvoltarea capacităților militare și creșterea capacității operaționale necesare asigurării apărării naționale;
- Consolidarea capacităților forțelor sistemului național de apărare în gestionarea situațiilor de criză. Dezvoltarea și perfecționarea interacțiunii și cooperării dintre ele;
- Ajustarea documentelor de politici în domeniul securității și apărării naționale pentru a face față noilor amenințări și provocări la securitatea națională;
- Eficientizarea procesului decizional în cadrul guvernării sistemului de securitate și apărare națională. Asigurarea transparenței decizionale și financiare a instituțiilor din sectorul de securitate și apărare;
- Consolidarea parteneriatelor bilaterale și multilaterale în domeniul apărării și securității naționale cu partenerii strategici ai Republicii Moldova;
- Contribuirea la Politica de Securitate și Apărare Comună a Uniunii Europene și continuarea cooperării cu Alianța Nord-Atlantică în cadrul Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului (IPAP), Inițiativei de Consolidare a Capacităților de Apărare (DCBI) și altor programe benefice pentru modernizarea sectorului de apărare a Republicii Moldova;
- Dezvoltarea capacităților de informații, contrainformații și securitate reieșind din contextul pericolelor noilor tehnologii informaționale. Dezvoltarea capacităților de asigurare a securității informaționale, cibernetice și de comunicare strategică;
- Eficientizarea utilizării capacităților comune regionale de control și apărare a spațiului aerian național. Ajustarea cadrului legal privind controlul și apărarea spațiului aerian național;

- Intensificarea contribuției Armatei Naționale la asigurarea păcii prin participarea în cadrul misiunilor internaționale;
- Continuarea procesului de profesionalizarea graduală a Armatei Naționale, inclusiv prin creșterea ponderii militarilor prin contract și a atractivității profesiei militare;
- Ajustarea cadrului legal privind protecția socială a militarilor și familiilor acestora, a veteranilor Forțelor Armate și a participanților la conflictele militare. Asigurarea măsurilor de creștere a calității și de îmbunătățire a condițiilor de serviciu în cadrul sistemului de securitate și apărare națională.

REINTEGRAREA ȚĂRII

Intensificarea dialogului în formatul 5+2, care are drept scop restabilirea statului întregit prin negocieri pașnice, diplomatice, cu păstrarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova în hotarele ei internațional recunoscute, asigurarea funcționalității depline a statului reîntregit ca singurul subiect al dreptului internațional, care asigura drepturile fundamentale și libertățile cetățenilor săi, principiile de guvernare democratică, libera exprimare și alte libertăți fundamentale.

Acțiuni prioritare:

- Negocierile în formatul 5+2 trebuie să acopere probleme social-economice, drepturile omului, libera circulație și reglementarea politică a conflictului
- Formarea unui consens dintre principalele forțe politice referitor la principiile de bază ale reglementării politice a conflictului;
- Construirea unui consens național referitor la reglementarea conflictului;
- Cooperarea mai strânsă cu țările vecine, inclusiv Ucraina, pentru a asigura managementul comun al frontierelor;
- Implementarea proiectelor social-economice menite să contribuie la rezolvarea problemelor cu care se confruntă oamenii de pe ambele maluri;
- Asigurarea locuitorilor din stânga Nistrului cu anumite servicii disponibile pentru locuitorii de pe malul drept al Nistrului;
- Lupta cu contrabanda și corupția ca un deziderat important în reglementarea pașnică, politico-diplomatică, a conflictului.